

JORNADAS DE PREVENCIÓN DE RIESGOS LABORALES

JORNADES DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

Exposición laboral a cancerígenos. Estado actual y oportunidades para la acción

Exposició laboral a cancerígens. Estat actual i oportunitats per a l'acció

Barcelona

Centre Cultural Fàbrica Fabra i Coats
Auditori UPF (Trias Fargas-Ciutadella)

6 y 7 de septiembre 2016
6 i 7 de setembre

Más información / Més informació:
www.jornadasprl.org

 Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies

 a la feina cap risc

 GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

 INSTITUTO NACIONAL
DE SEGURIDAD E HIGIENE
EN EL TRABAJO

Exposición laboral a cancerígenos. Estado actual y oportunidades para la acción

Exposició laboral a cancerígens. Estat actual i oportunitats per a l'acció

DÍA 6 SEP

Fábrica Fabra i Coats

Auditori de Can Fabra,
c/ del Segre, 24

Con la colaboración de:

- 15:45 | **Recepción y entrega de documentación**
Recepció i lliurament de documentació
- 16:00 | **Inauguración y presentación**
Inauguració i presentació
Sr. Enric Vinaixa
Director General de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball. Generalitat de Catalunya
Sra. Mª Dolores Limón
Directora del INSHT
- 16:30 | **Paseo por la Barcelona industrial**
Passeig per la Barcelona industrial
Conductor del acto
Conductor de l'acte
Sr. Jaume de Montserrat
Institut de Seguretat i Salut Laboral. Generalitat de Catalunya
- 16:35 | **Paseo por la Barcelona industrial. Historia de la Fabra i Coats**
Passeig per la Barcelona industrial. Història de la Fabra i Coats
Sr. Joan Roca
Director del Museu d'Història de Barcelona
Associació d'Amics de la Fabra i Coats
- 17:10 | **Recorrido por la exposición a amianto en el entorno de trabajo**
Recorregut per l'exposició a amiant a l'entorn de treball
Sr. Santos Hernández
Institut de Seguretat i Salut Laboral. Generalitat de Catalunya
- 17:30 | **Fabra i Coats. Una experiencia de desamiantado**
Fabra i Coats. Una experiència de desamiantat
Sr. Lluís Mallart
Assistència Tècnica Amiant. BIMSA. Ajuntament de Barcelona
- 18:00 | **Visita guiada a la Fábrica Fabra i Coats**
Associació d'Amics de la Fabra i Coats
Sr. Lluís Mallart
- 19:00 | **Cóctel amenizado**
Còctel amenitzat

DÍA 7 SEP

Auditori UPF

Trias Fargas -
Ciutadella

En el marco de:

- 10:45 | **Recepción**
Recepció
- 11:00 | **Introducción: Estimando la exposición a cancerígenos alrededor del mundo: oportunidades, limitaciones y aplicaciones. Simposio en el marco de EPICOH 2016**
Introducció: Estimant l'exposició a cancerígens arreu del món: oportunitats, limitacions i aplicacions. Simpòsium en el marc d'EPICOH 2016
Introduction: Estimating Exposure to Carcinogens in the Workplace
Worldwide: Opportunities, Constraints and Applications. Symposium EPICOH 2016
Sr. Paul Demers
Occupational Cancer Research Centre, Cancer Care Ontario. Canada
- 11:10 | **Exposición laboral a cancerígenos en Catalunya: CAREX-CAT. Del conocimiento a la acción**
Exposició laboral a cancerígens a Catalunya: CAREX-CAT. Del coneixement a l'acció
Occupational exposure to carcinogens in Catalonia: CAREX-CAT. Knowledge into action
Sra. Mayte Martín
Institut de Seguretat i Salut Laboral. Generalitat de Catalunya
- 11:20 | **CAREX- Canadá: Innovaciones y aplicaciones**
CAREX Canadá: Innovacions i aplicacions
CAREX Canada: Innovations and applications
Sr. Paul Demers
Occupational Cancer Research Centre, Cancer Care Ontario. Canada
- 11:30 | **Programas sobre exposiciones nacionales a cancerígenos (CAREX) en Latinoamérica y Caribe: logros y futuras direcciones**
Establint programes sobre exposicions nacionals a cancerígens (CAREX) a Llatinoamèrica i Carib: fites i direccions futures
Establishing national CARcinogen EXposure (CAREX) programs in Latin America and the Caribbean: Achievements and future directions
Sra. Julietta Rodríguez-Guzmán
Organización Panamericana de Salud (OPS). Organización Mundial de la Salud (OMS)

Exposición laboral a cancerígenos. Estado actual y oportunidades para la acción

Exposició laboral a cancerígens. Estat actual i oportunitats per a l'acció

DÍA 7 SEP

Auditori UPF

Trias Fargas -
Ciutadella

En el marco de:

11:40 | **Vinculación de CAREX con bases de datos de medición de exposición**
La relació de CAREX amb bases de dades de mesures d'exposició
Linking CAREX with exposure measurement databases
Sr. Hans Kromhout
Institute for Risk Assessment Sciences, Utrecht University. The Netherlands

11:50 | **Uso de CAREX para la estimación de la carga global de enfermedad por exposición laboral**
Ús de CAREX per a l'estimació de la càrrega global de malaltia per exposició laboral
Using CAREX for the Global Burden of Disease- Occupational exposures
Sr. Tim Driscoll
School of Public Health, University of Sydney, Australia

12:00 | **Discusión**
Discussió
Discussion

12:30 | **Experiencias y perspectivas para el abordaje de la exposición a cancerígenos en el entorno de Trabajo**
Experiències i perspectives per a l'abordatge de l'exposició a cancerígens a l'entorn de treball
Moderador: Sr. Jaume de Montserrat
Institut de Seguretat i Salut Laboral. Generalitat de Catalunya

12:40 | **Actualidad normativa y su impacto en la exposición laboral**
Actualitat normativa i el seu impacte en l'exposició laboral
Sra. Ruth Jimenez
Centro Nacional de Condiciones de Trabajo. Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo

12:50 | **Desarrollo de CAREX-CAT. De la academia a las políticas públicas**
Desenvolupament de CAREX-CAT. De l'acadèmia a les polítiques públiques
Sra. Emilia Molinero
Institut de Seguretat i Salut Laboral. Generalitat de Catalunya

DÍA 7 SEP

Auditori UPF

Trias Fargas -
Ciutadella

En el marco de:

13:00 | **Cáncer Cero**
Càncer Zero
Sra. Loly Fernández
Salut Laboral. Comissions Obreres de Catalunya

13:10 | **Exposiciones ocupacionales y riesgo de cáncer en el estudio MCC-Spain**
Exposicions ocupacionals i risc de càncer a l'estudi MCC-Spain.
Sra. Laura Costas
Institut Català d'Oncologia

13:20 | **El (infra)reconocimiento del cáncer laboral y la distorsión de las cuentas públicas**
L'(infra) reconeixement del càncer laboral i la distorsió dels comptes públics
Sra. Montserrat García
Subdirección General de Sanidad Ambiental y Salud Laboral. Ministerio de Sanidad

13:30 | **Coloquio**
Col.loqui

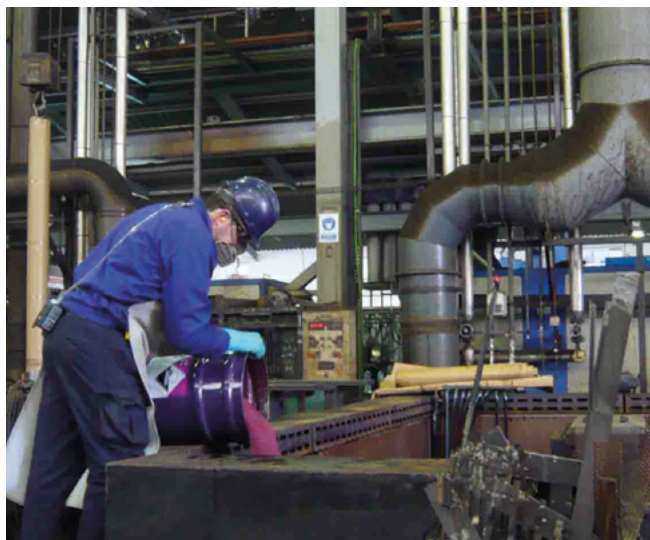
13:50 | **Clausura de la jornada**
Cloenda de la jornada
Sr. Josep Ginesta
Secretari General. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.
Generalitat de Catalunya

14:00 | **Brunch**

La Estrategia Española de Seguridad y Salud en el Trabajo 2015-2020 se define para dar continuación a la Estrategia Española de Seguridad y Salud en el Trabajo 2007-2012, con objeto de seguir avanzando en la mejora de las condiciones de trabajo y en la reducción constante y sostenida de los accidentes de trabajo y las enfermedades profesionales.

La Estrategia es fruto de un largo proceso de negociación entre las Administraciones Públicas (Administración General del Estado y Comunidades Autónomas) y los Interlocutores Sociales, que tiene su origen en la Comisión Nacional a finales de 2012. Se asienta en dos principios fundamentales: la prevención y la colaboración, bajo la premisa de crear un marco de referencia de las políticas públicas preventivas que sea dinámico y que permita adaptarse con naturalidad a los cambios que se produzcan en un entorno en permanente evolución como es el de la prevención de riesgos laborales.

En julio de 2015, la Comisión Nacional de Seguridad y Salud en el Trabajo aprobó el primer Plan de Acción 2015-2016, en cuyo objetivo 2 (Potenciar actuaciones de las Administraciones Públicas en materia de análisis, investigación, promoción, apoyo, asesoramiento técnico, vigilancia y control de la prevención de riesgos laborales) se enmarca la acción LA2D.1 (Actividades de sensibilización, divulgación y difusión en el ámbito de las Comunidades Autónomas) de la Estrategia Española de Seguridad y Salud en el trabajo 2015-2020.

L'Estratègia Espanyola de Seguretat i Salut en el Treball 2015-2020 es defineix per donar continuació a l'Estratègia Espanyola de Seguretat i Salut en el Treball 2007-2012, amb l'objectiu de continuar avançant en la millora de les condicions de treball i en la reducció constant i sostinguda dels accidents de treball i les malalties professionals.

L'Estratègia és fruit d'un llarg procés de negociació entre les Administracions Públiques (Administració General de l'Estat i Comunitats Autònomes) i els Interlocutors Socials, que té el seu origen en la Comissió Nacional a finals de 2012. Es basa en dos principis fonamentals, la prevenció i la col·laboració, sota la premissa de crear un marc de referència de les polítiques públiques preventives que sigui dinàmic i que permeti adaptar-se amb naturalitat als canvis que es produeixen en un entorn en permanent evolució com és el de la prevenció de riscos laborals.

El juliol de 2015, la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball va aprovar el primer Pla d'Acció 2015-2016. En l'objectiu 2 d'aquest pla (Potenciar actuacions de les Administracions Públiques en matèria d'anàlisi, investigació, promoció, suport, assessorament tècnic, vigilància i control de la prevenció de riscos laborals), s'emmarca l'acció LA2D.1 (Activitats de sensibilització, divulgació i difusió en l'àmbit de les Comunitats Autònomes) de l'Estratègia Espanyola de Seguretat i Salut en el Treball 2015-2020.

Consell de Relacions Laborals

Es el espacio de participación, diálogo y concertación entre las organizaciones sindicales y empresariales más representativas y la Administración de la Generalitat en el ámbito de las relaciones laborales. Se organiza en comisiones de trabajo. En la Comisión de Seguridad y Salud se ha acordado el Marco Estratégico Catalán de Seguridad y Salud Laboral 2015-2020.

Marco Estratégico Catalán de Seguridad y Salud Laboral 2015-2020

El Marco Estratégico Catalán de Seguridad y Salud Laboral 2015-2020 (MECSSL), pactado en el Consejo de Relaciones Laborales, es el acuerdo entre la Administración de la Generalitat y los agentes sociales sobre las prioridades que, en materia de Seguridad y Salud Laboral, tiene Cataluña.

El MECSSL es pues, el conjunto de objetivos que hay que priorizar, alineando y coordinando los esfuerzos, para lograr la mejora de la seguridad y la salud de los trabajadores y, en consecuencia, un incremento de la competitividad de nuestras empresas y de nuestro país.

El MECSSL está alineado con otras estrategias vigentes (las estrategias europea y española), es consecuente con las anteriores de la Generalitat y es armónico con otros planes departamentales e interdepartamentales.

Está organizado en siete grandes objetivos estratégicos que inciden sobre:

1. La mejora de la gestión y la calidad de la prevención
2. La mejora de las condiciones de trabajo
3. La mejora de la investigación, la difusión y la aplicación práctica del conocimiento y la integración de la prevención en los contenidos de la formación
4. La mejora del reconocimiento de los daños a la salud.
5. La implicación de las instituciones y de los actores relacionados con la prevención
6. La adecuación del marco normativo
7. El incremento de la financiación que permita desarrollar las acciones del MECSSL

Marc Estratègic Català de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020

El Marc Estratègic Català de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020 (MECSSL), pactat en el Consell de Relacions Laborals, és l'acord entre l'Administració de la Generalitat de Catalunya i els agents socials sobre les prioritats que, en matèria de Seguretat i Salut Laboral, té Catalunya.

El MECSSL és doncs, el conjunt d'objectius que cal prioritzar, alineant i coordinant els esforços, per tal d'assolir la millora de la seguretat i la salut dels treballadors i, en conseqüència, un increment de la competitivitat de les nostres empreses i del nostre país.

El MECSSL està alineat amb altres estratègies vigents (estratègies europea i espanyola), és conseqüent amb les anteriors de la Generalitat de Catalunya i és harmònic amb altres plans departamentals i interdepartamentals.

Està organitzat en set grans objectius estratègics que incideixen sobre:

1. La millora de la gestió i la qualitat de la prevenció
2. La millora de les condicions de treball
3. La millora de la recerca, la difusió i l'aplicació pràctica del coneixement i la integració de la prevenció en els continguts de la formació
4. La millora del reconeixement dels danys a la salut
5. La implicació de les institucions i dels actors relacionats amb la prevenció
6. L'adequació del marc normatiu
7. L'increment del finançament que permeti desenvolupar les accions del MECSSL.

Consell de Relacions Laborals

És l'espai de participació, diàleg i concertació entre les organitzacions sindicals i empresarials més representatives i l'Administració de la Generalitat en l'àmbit de les relacions laborals. S'organitza en comissions de treball.

A la Comissió de Seguretat i Salut s'ha acordat el Marc Estratègic Català de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020.

Institut de Seguretat i Salut Laboral (ISSL)

El ISSL del Departamento de Trabajo, Asuntos Sociales y Familias (DTSF), es el órgano técnico que gestiona la prestación del servicio de asesoramiento y de asistencia técnica en materia de seguridad y condiciones de salud laboral. Además, organiza, desarrolla y promueve la investigación, y las actividades relacionadas tanto con la formación y su promoción, como las de desarrollo en materia de seguridad y salud en el trabajo.

El ISSL es el encargado de dinamizar e impulsar el III Plan de Gobierno de Seguridad y Salud Laboral 2015-2020. También le corresponde buena parte de su ejecución.

III PLAN DE GOBIERNO DE SEGURIDAD Y SALUD LABORAL 2015-2020

Para la Generalitat de Catalunya, la salud y la seguridad en el trabajo de trabajadores y trabajadoras es una de las principales preocupaciones. Es por ello que hay que hacer políticas públicas para promover la salud de los trabajadores y su bienestar laboral entendiendo que además, facilitará la mejora de la competitividad de las empresas y la calidad en el trabajo.

En este sentido, la Generalitat de Catalunya ha elaborado y aprobado el III Plan de Gobierno de Seguridad y Salud Laboral 2015-2020 (III PdG) como herramienta para desarrollar el compromiso que la Administración Pública Catalana adquirió con los agentes sociales, en el marco del CRL, con el diseño y la aprobación del Marco Estratégico Catalán de Seguridad y Salud Laboral 2015-2020 (MECSSL).

El III PdG mantiene los objetivos estratégicos que contiene el acuerdo (MECSSL). Con el fin de facilitar su seguimiento y evaluación, se han desarrollado sus 7 objetivos estratégicos y 38 objetivos operativos, en 132 líneas de actuación prioritarias.

El III PdG, impulsado por el DTSF, es un plan interdepartamental, ya que requiere el desarrollo de acciones coordinadamente desde el ámbito laboral con el Departamento de Salud, el Departamento de Enseñanza y todas aquellas unidades de la Administración de la Generalitat de Catalunya con competencias directa o indirectamente vinculadas a esta materia.

III PLA DE GOVERN DE SEGURETAT I SALUT LABORAL 2015-2020

Per el Govern de la Generalitat de Catalunya, la salut i la seguretat a la feina de treballadors i treballadores és una de les principals preocupacions. És per això que cal fer polítiques públiques per promoure la salut dels treballadors i el seu benestar laboral entenent que, a més, facilitarà la millora de la competitivitat de les empreses i la qualitat en el treball.

En aquest sentit, la Generalitat de Catalunya ha elaborat i aprovat el III Pla de Govern de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020 (III PdG) com a eina per a desenvolupar el compromís que l'Administració Pública Catalana va adquirir amb els agents socials, dins el marc del Consell de Relacions Laborals, amb el disseny i l'aprovació del Marc Estratégic Català de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020 (MECSSL).

El III PdG manté els objectius estratègics que conté l'acord (MECSSL). Per tal de facilitar el seu seguiment i avaluació s'han desenvolupant els seus 7 objectius estratègics i 38 objectius operatius, en 132 línies d'actuació prioritàries.

El III PdG, impulsat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, és un pla interdepartamental, ja que requereix el desenvolupament d'accions coordinadament des de l'àmbit laboral amb el Departament de Salut, el Departament d'Ensenyament i totes aquelles unitats de l'Administració de la Generalitat de Catalunya amb competències directa o indirectament vinculades a aquesta matèria.

Institut de Seguretat i Salut Laboral (ISSL)

L'ISSL del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, és l'òrgan tècnic que gestiona la prestació del servei d'assessorament i d'assistència tècnica en matèria de seguretat i condicions de salut laboral. A més a més, organitza, desenvolupa i promou la investigació, i les activitats relacionades tant amb la formació i la seva promoció, com les de desenvolupament en matèria de seguretat i salut en el treball.

L'ISSL és l'encarregat de dinamitzar i impulsar el III Pla de Govern de Seguretat i Salut Laboral 2015-2020. També li correspon bona part de la seva execució.

EXPOSICIÓN LABORAL A CANCERÍGENOS. ESTADO ACTUAL Y OPORTUNIDADES PARA LA ACCIÓN

Los riesgos relacionados con la exposición a los agentes cancerígenos constituyen una gran preocupación de salud a nivel mundial, tanto por su relevancia a nivel ambiental y sus efectos sobre la población en general, como por sus implicaciones a nivel laboral.

Las estimaciones de la incidencia de cáncer ocupacional indican que continuará siendo un problema de salud en el futuro como consecuencia de la exposición actual de gran número de trabajadores a cancerígenos. Por ello, la reducción de las exposiciones en el lugar de trabajo está considerada como una prioridad en la mayoría de las estrategias nacionales de seguridad y salud laboral.

La prevención efectiva y el control de la exposición ocupacional a estos agentes requieren de un conocimiento específico y de calidad que permita la toma de decisiones en materia de prevención de riesgos laborales y el desarrollo de políticas de intervención eficientes basadas en la evidencia. Para ello es necesario disponer de herramientas adecuadas que permitan la estimación y la correcta valoración de la población laboral expuesta, la identificación de los sectores y actividades de mayor riesgo y la identificación de las condiciones de trabajo asociadas a esa exposición. En consecuencia, es imprescindible el trabajo conjunto de investigadores, administraciones y agentes sociales.

Durante la última década se han desarrollado diferentes iniciativas para la generación de conocimiento de calidad sobre la exposición a cancerígenos, entre las que destacan las diferentes adaptaciones del sistema de información CAREX (CARcinogen EXposure), desarrollado inicialmente a nivel de la Unión Europea en los años 90, y aplicado posteriormente por otros países, como Canadá o Australia. A pesar de ello, existen lagunas de conocimiento importantes con respecto a la magnitud de la exposición ocupacional a cancerígenos en muchos países y sigue siendo necesario trabajar para mejorar la información sobre la exposición ocupacional como parte fundamental de los esfuerzos para la prevención del cáncer laboral en el que se puedan basar los diferentes actores de la prevención en el ámbito laboral para determinar políticas rigurosas y eficientes.

EXPOSICIÓN LABORAL A CANCERÍGENOS. ESTAT ACTUAL I OPORTUNITATS PER A L'ACCIÓ

Els riscos relacionats amb l'exposició als agents cancerígens constitueixen una gran preocupació de salut a nivell mundial, tant per la seva rellevància a nivell ambiental i els seus efectes sobre la població en general com per les seves implicacions a nivell laboral.

Les estimacions de la incidència de càncer ocupacional indiquen que continuarà sent un problema de salut en el futur com a conseqüència de l'exposició actual d'un gran nombre de treballadors a cancerígens. Per això, la reducció de les exposicions en el lloc de treball està considerada com una prioritat en la majoria de les estratègies nacionals de seguretat i salut laboral.

La prevenció efectiva i el control de l'exposició ocupacional a aquests agents requereixen d'un coneixement específic i de qualitat que permeti la presa de decisions en matèria de prevenció de riscos laborals i el desenvolupament de polítiques d'intervenció eficients basades en l'evidència. Per a això és necessari disposar d'eines adequades que permetin l'estimació i la correcta valoració de la població laboral exposada, la identificació dels sectors i activitats de més risc i la identificació de les condicions de treball associades a aquesta exposició. En conseqüència, és imprescindible el treball conjunt d'investigadors, administracions i agents socials.

Durant l'última dècada s'han desenvolupat diferents iniciatives per a la generació de coneixement de qualitat sobre l'exposició a cancerígens, entre les quals destaquen les diferents adaptacions del sistema d'informació CAREX (CARcinogen EXposure), desenvolupat inicialment a nivell de la Unió Europea en els anys 90, i aplicat posteriorment per altres països, com Canadà o Austràlia. Malgrat això, existeixen llacunes de coneixement importants respecte a la magnitud de l'exposició ocupacional a cancerígens a molts països. Continua sent necessari treballar per millorar la informació sobre l'exposició ocupacional, com una part fonamental dels esforços per a la prevenció del càncer laboral, perquè els diferents actors es puguin basar en ella a l'hora de determinar polítiques rigoroses i eficients.

MÁS INFORMACIÓN / MÉS INFORMACIÓ:
www.jornadasprl.org

 Generalitat de Catalunya
Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies

 a la feina cap risc

 GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EMPLEO
Y SEGURIDAD SOCIAL

 INSTITUTO NACIONAL
DE SEGURIDAD E HIGIENE
EN EL TRABAJO